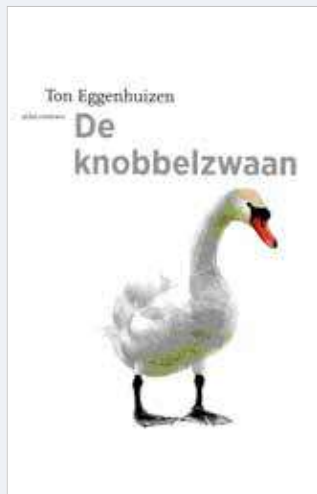

Eggenhuizen, T., 2021.
De knobbelzwaan.
Uitgeverij Atlas Contact,
Amsterdam/Antwerpen.
ISBN 978 90 450 37257,
288 bladzijden.
Prijs € 24,99

De knobbelzwaan

Ton Eggenhuizen

besproken door **Dick A. Jonkers**

Knobbelzwanen zijn algemene broedvogels. Zelfs in de bebouwing wordt genesteld. Een van de steden waar dit gebeurt is Almere, de woonplaats van de auteur. Het milieu voldoet hier aan zijn eisen. Vanaf 2003 wordt er ringonderzoek uitgevoerd. De gemerkte exemplaren worden tijdens hun levensloop gevolgd. Knobbelzwanenonderzoek wordt door de auteur niet alleen hier, maar ook elders in binnen- en buitenland gedaan. Inmiddels gaat het om circa 2000 gevangen en geringde Knobbelzwanen met een pootring. Aan de zuidoever van het aanliggende Gooi- en Eemmeer werd, door een in het aflezen van de ringnummers gespecialiseerde vogelaar uit Huizen, 3,5 % van de bijna honderd in Almere aangebrachte ringen teruggemeld. Van enkele exemplaren was dat dikwijls het geval op meerdere locaties. De vele belevenissen met zwanen van de auteur en zijn maatje Henk Koffijberg passeren de revue. Een belangrijke reden voor het schrijven

van dit boek is dat tegenwoordig een frequent gebruikt historisch beeld wordt neergezet over Knobbelzwanen. Onze inlandse zwanen zouden volledig, of voor het overgrote deel, nazaten zijn van in gevangenschap opgegroeide voorouders. De auteur memoreert dat het houden van zwanen al eeuwenoud is, hetzij om gegeten te worden of voor gebruik van hun dons. Verdichtsels in de huidige tijd worden beschreven, evenals voedsel in water en op de wal. In steden en dorpen eten zij van aangeboden voer, zoals broodresten. Natuurlijk blijft ook het broedseizoen niet onbesproken. Dat niet alles pais en vree is, blijkt uit het behandelde onderwerp 'lust of last' en het daarop aansluitende deel over de gevaren voor de soort. Verder wordt onder meer aandacht geschonken aan de zo genoemde zwanensoos en het gedrag op zo'n plek. En ook de trekbewegingen komen aan bod. Uit het hele werk blijkt grote betrokkenheid van de auteur bij het wel en wee van zijn studieobject.

Resultaten van broedvogel- inventarisaties in binnen- en buitendijkse terreinen van Natuurmonumenten bij rivier De Eem in 2021

Marc van Houten

besproken door **Paul Keuning**

De door Natuurmonumenten beheerde vijf reservaten langs de oevers van de Eem, tussen Eemdijk en Baarn, werden voor de 23e keer volgens de Sovon-richtlijnen met de BMP-methode geïnventariseerd door Marc van Houten. Van 25 vogelsoorten werden territoria vastgesteld, waarbij de standaard weidevogels Scholekster (14),

Kievit (44), Grutto (56) en Tureluur (31) goed vertegenwoordigd waren.

Weinig weidegebieden in Nederland hebben zulke aantallen en zoveel variatie in soorten als deze reservaten. De resultaten zullen de waarnemer en zeker de beheerder van de terreinen tot

Van Houten, M.,
2021. Resultaten van
broedvogelinventarisaties
in binnen- en buitendijkse
terreinen van
Natuurmonumenten bij
rivier De Eem in 2021.
Uitgave Vogelwerkgroep
het Gooi en Omstreken,
rapportnummer 296: 1-118

tevredenheid stemmen. Vooral omdat er
in deze relatief kleine oevergebiedjes ook
nog broedgevallen zijn van de Fuut en de
Kluut (10 broedterritoria op De Helling),
een broedgeval van de Kleine Plevier
(Wolkenberg) en een Gele Kwikstaart
(wederom op De Helling). Verder een
Blauwborst en een Snor, nestelend op de
Wolkenberg.

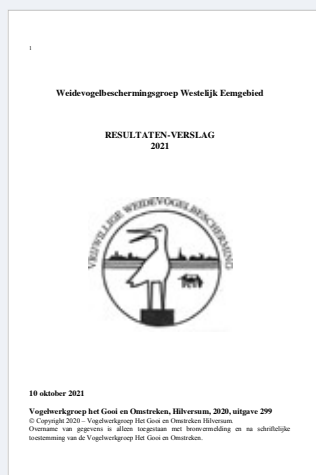
De boswachter, die het beheer van Jan
Roodhart heeft overgenomen, is Haije
Valkema. Hij kent deze vogelrijke gebieden
goed, weet wat er zich afspeelt en is zeker
bereid om suggesties ter verbetering toe
te passen. Met name over 'Het Zwarte
Noord', aan de overkant van de Eem,
met het pontje naar de overkant en dan

rechtsaf, maakt de auteur zich zorgen.
Als er bij het overvliegen van een Buizerd
geen alarmerende broedvogels opvliegen,
dan is hier duidelijk wat aan de hand.
Onderzocht moet worden, onder andere
met cameravallen, of hier regelmatig
predatie plaatsvindt. Zo ja, door welke
dieren of roofvogels. Zou de inrichting en
de waterhuishouding mee kunnen helpen
om meer schuilgelegenheid te creëren
voor de broedvogels en hun jongen? Dit
stukje buitendijks gebied was het hele
voorjaar zompig nat. De pullen die hier
uit het ei kropen waren een gemakkelijke
prooi voor 'afhalers' van elders. Geen
wonder dat de Grutto en de Kievit hier
drastisch achteruit zijn gegaan.

Resultatenverslag 2021 van de Weidevogelbeschermingsgroep Westelijk Eemgebied

Gert Bieshaar | Ger-Jan van Loenen

besproken door **Paul Keuning**

Bieshaar, G. & G.-J.
van Loenen Het
resultatenverslag
2021 van de
Weidevogelbeschermings-
groep Westelijk
Eemgebied.
VWG rapportnr. 299,
21 bladzijden.

Met een ploeg van 42 vrijwilligers
en minstens zoveel meewerkende
boeren wordt duidelijk dat er een hele
organisatie schuilt onder de term
'weidevogelbeheer'. Het is verheugend
dat de samenwerking van vrijwilligers en
boeren in zo'n goede harmonie gestalte
krijgt in de Eempolders.

Bij het Collectief Eemland, waar Gert
Bieshaar en Ger-Jan van Loenen optreden
als polderregisseur, is er sprake van een
toenemende bereidheid van de boeren om
mee te werken. Het aantal vrijwilligers liep
dit jaar weer op. Helaas werkte de koude,
natte meimaand niet bepaald mee aan een
goed broedsucces.

Hoe stop je de dalende trend? Vergeleken
met 1990 is het broedsucces van de Grutto
en de Scholekster met 70% gedaald; de
Kievit zakte met 50% en de Tureluur met
10%. Welke acties zijn al ondernomen om
het tij te keren? De auteurs gaan uitgebreid
in op deze vraag.

Gebleken is dat een combinatie van de
genomen maatregelen, het zgn. 'zwaar

beheer', helpt bij weidevogelbescherming.
Daarbij hoort ook het plas-dras zetten van
percelen. Van de 1883 hectare die door
het Collectief Eemland beheerd wordt (3
bij 6 km) valt de helft onder zwaar beheer.
Zo'n 750 ha bestaat uit grasland met
legselbeheer. Blijft een klein deel over voor
bouwland (243 ha, voornamelijk maïs).
Provincie en Rijk stellen via het Collectief
Eemland middelen beschikbaar voor de
meewerkende boeren. Want het moet
duidelijk zijn dat het geven van een plek
aan de weidevogels moet passen binnen
het verdienmodel van de boeren.
Is dan de conclusie dat dit weidevogel-
beheer (nog) niet werkt? Zeker niet! De
auteurs van dit rapport wijten de daling
in 2021 aan het koude, natte voorjaar. De
predatie was maar 14%, terwijl die over
de periode 2018 – 2020 gemiddeld 23%
was. Ik heb bewondering voor de inzet
van de vele vrijwilligers en hun goede
samenwerking met de betrokken agrariërs.
Het rapport is het lezen waard!

Gert Bieshaar (links) & Ger-Jan van Loenen (rechts) tijdens presentatie van de film over het weidevogelwerk en de cijfers 2021.